

Välkommen till vår hygienombudsutbildning!

2024-01-30, kl.: 13.30-15.30 (paus: 14:30-14:40)

Helen Jansson

hygiensjuksköterska

Monika Carlson

hygiensjuksköterska

Hannah Brevik

hygiensjuksköterska

Tomas Wilhelmsson

hygiensjuksköterska

Anette Andersson

smittskyddsadministratör

Smittskydd Värmland

Smittskydd Värmlands uppdrag

- Smittskyddets mål är att tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar.
- Kombinerad verksamhet: smittskydd och vårdhygien
- Vårdhygien arbetar med att förebygga och förhindra smittspridning inom vården, samt att förebygga uppkomsten av vårdrelaterade infektioner.

Vårdhygien

Hälso-och sjukvårdslagen

Vården inkl. tandvård och kommunal
vård och omsorg

Smittsamma sjukdomar

Vårdrelaterade infektioner

Råd och rekommendationer/rutiner
för vård och omsorg

Teknik och byggnation i vårdlokaler

Smittskydd Värmland

Smittskydd

Myndighet

Smittskyddslagen

Samhälle, allmänhet, vården

Sjukdomar enligt Smittskyddslagen

Råd/rekommendationer

Nationella vaccinationsprogrammet

Länsövergripande uppdrag

- **Region Värmland**
 - Centralsjukhuset i Karlstad
 - Arvika sjukhus
 - Torsby sjukhus
 - Kristinehamn och Säffle närvårdsplatser
 - Vårdcentraler, även privata vårdcentraler som har avtal med regionen
 - Övriga privata aktörer som har avtal med regionen
 - Tandvård
- **Värmlands kommuner**

Enheten Smittskydd Värmland

- 1 smittskyddsläkare
- 1 bitr. smittskyddsläkare
- 1 underläkare (del av tid)
- 4 hygiensjuksköterskor
- 2 smittskyddssjuksköterskor
- 2 smittskyddsadministratörer

Arbetsområden vårdhygien

- Hygienombuds nätverk Region Värmland
- Vårdhygieniska rutiner
- Nätverk MAS kommunerna, service/städ
- Rådgivning och utbildning
- Fysiska uppföljningar av hygienronder och besök när behov finns
- Uppföljningar vårdrelaterade infektioner (VRI) och basala hygien och klädregler (BHK)
- Om- och nybyggnationer i vårdlokaler
- Deltar i materialgrupper och vid vissa upphandlingar

Hygienombudsnätverk

- hygienombudsträffar ca fyra ggr/år
- hygienombudsutbildning för nya ombud

Varför ska det finnas hygienombud?

Din roll som hygienombud

- Du är en resursperson i vårdhygieniska frågor på din arbetsplats.
Chefen är din viktiga medspelare som har det övergripande ansvaret för hygienarbetet.
- Du ska förmedla och delge kunskap till medarbetarna och vara uppdaterad på vårdhygieniska rutiner.

Var ska du börja??

- Se hemsida www.smittskyddvarmland.se
- [Uppdragsbeskrivning](#), avsätt tid i samråd med din chef.
- [Gör följsamhetsmätningar, BHK varje månad.](#)
- Gå [hygienrond](#) (en gång/år) tillsammans med chefen.
- [Sjukdomar A-Ö](#)

Dokumenttyp Checklista	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 3	Antal sidor 1
Dokumentägare Monika Carlsson Hygiensjuksköterska	Fastställare Anna Skogstam Smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2023-12-29	Giltig t.o.m. 2025-12-28

Checklista till dig som nytt hygienombud

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Gå in på hemsidan: www.smittskyddvarmland.se/vardhygien/hygieneombud.

Där hittar du all information om din roll och ditt uppdrag. Din viktigaste roll är att fungera som resursperson i vårdhygieniska frågor på arbetsplatsen.

- Du och din chef ska skriva under uppdragsbeskrivningen.
- Avsätt tid för ditt hygienarbete enligt uppdragsbeskrivningen.
- Under plusboxen [Hygienombuds nätverk- mötes och utbildningstider](#) hittar du aktuella utbildningar.

Steg ett:

- Ansvara för följsamhetsmätningar - basala hygienrutiner och klädregler (BHK) varje månad.

Steg två:

- Hygienrund ska utföras tillsammans med närmaste chef en gång per år och uppföljande hygienrund var tredje år tillsammans med hygiensjuksköterska från Smittskydd Värmland.

Tips!

På Smittskydd Värmlands hemsida finns mycket användbar information som kan hjälpa dig i ditt dagliga arbete som hygienombud. Under menyn [A-Ö, sjukdomar](#) hittar du vårdrutiner för respektive smittsam sjukdom.

Dokumentet är utarbetat av: Monika Carlsson

Varför basala hygien och klädrutiner?

Förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner.

**Välkommen som patient
till Centralsjukhuset i
Karlstad!**

**Här får ungefär var
tionde patient en
komplikation med en
vårdrelaterad infektion
under vårdtiden.
Personalen följer de
flesta hygienrutinerna.**

Skulle du
äta här?

Hygienföreskrifter SOSFS 2015:10

Arbetskläder

- Får endast bäras i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser, får de dock även bäras vid färd mellan dessa.
- Arbetsklädernas ärmar ska vara så korta att de slutar ovanför armbågen.
- Arbetskläderna ska bytas dagligen. Om de blir förorenade eller om det annars finns behov av det, ska de bytas så snart som möjligt.

Skyddskläder

- Om kläderna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material under ett vårdmoment, ska plastförkläde, skyddsrock eller motsvarande skyddskläder användas utanpå arbetskläderna.
- Om skyddskläder används vid vård av flera personer efter varandra, ska de bytas mellan varje person.

Smycken, förband och naglar

- Underarmar och händer ska hållas fria från armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande.
- Naglarna ska vara korta och fria från konstgjorda material inkl. nagellack.

SOSFS 2015:10

Handdesinfektion

- Händerna ska desinfekteras med ett alkoholbaserat handdesinfektionsmedel eller något annat medel med motsvarande effekt, omedelbart före och efter ett vårdmoment. Händerna ska vara torra innan de desinfekteras.
- Händerna ska tvättas med vatten och flytande tvål före desinfektion, om de är eller kan antas vara smutsiga.
- Efter vård av en patient som kräks eller har diarré ska händerna alltid tvättas med vatten och flytande tvål före desinfektion.

Skyddshandskar

- Skyddshandskar ska användas om händerna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor under ett vårdmoment. Händerna ska vara torra när handskarna sätts på.
- Skyddshandskar som används i vård ska vara för engångsbruk och avsedda för ändamålet. De ska bytas mellan varje vårdmoment.

Arbetsdräkten

- Kortärmad
- Bytas dagligen eller när den blivit nersmutsad
- Ingen långärmad tröja under arbetsdräkten

Om jag fryser?!

- Långärmad tröja eller värmeväst endast vid administrativt arbete.
- Ingen långärmad t-shirt under, men privat kortärmad kan användas.

Naglar

- Inga lösnaglar
- Inget nagellack
- Inga konstgjorda material

Naglarna ska hållas korta.

Handdesinfektionsmedel (handsprit)

- Desinfektion av händer och underarmar är den i särklass viktigaste åtgärden för att minska smittspridning!

När använda handdesinfektion?

- Omedelbart före patientkontakt
- Före rent arbete
- Efter patientkontakt
- Efter orent arbete
- Om man inte kan använda handsprit på grund av sår, eksem ska man inte vara i patientnära vård.

Alkohol som desinfektionsmedel

- Alkohol har en snabbt verkande avdödande effekt på bakterier, jästsvamp och höljeförsedda virus som influensavirus, hiv, hepatit B- och C-virus.
- Alkoholen får mikroorganismernas proteiner att koagulera.
- Skonsammare för huden än upprepad handtvätt med tvål och vatten.
- Tillsatts av återfuktande medel, t.ex. glycerol.

- Tvätta händerna med tvål och vatten om händerna är synligt smutsiga.
- Efter vård av patient med kräkningar och diarré.
- Viktigt att händerna är torra innan handsprit appliceras, annars fungerar inte handspriten.

Handskar när?

- Vid kontakt med kroppsvätskor, till exempel byte av KAD slang
- Hjälp med personlig hygien, till exempel hjälp med nedre hygien
- Hjälp vid toalettbesök
- Omläggning av sår
- Torka upp spill (kroppsvätskor och annat)

Handskar - inte?

- Vid hjälp med kläder
- Vid hjälp med matning
- Aldrig när man tar produkter ur förråd
- Inte ha kvar handskarna av slentrian efter till exempel morgontvätten
- Får inte användas från orent till rent moment, till exempel sugning av patient.

Plastförkläde när?

Plastförkläde

- Alltid engångs
- Används vid kroppskontakt med patient eller risk för kontakt med kroppsvätska.
- Finns i olika tjocklekar, storlekar och längder. Utan ärm, lång ärm.

Hår, skägg och huvudduk

- Hår och skägg ska sättas upp eller täckas vid vårdarbete så det inte hänger ner eller stör i arbetsfältet.
- Om huvudduk används ska den vara instoppad under arbetsdräkten. Den ska **bytas** dagligen.

Piercing

Piercing är tillåtet ur vårdhygienisk synpunkt så länge hålen är läkta och fria från infektioner.

De får inte hänga ner i arbetsfältet eller hindra användning av skyddsutrustning. Detsamma gäller för örhängen.

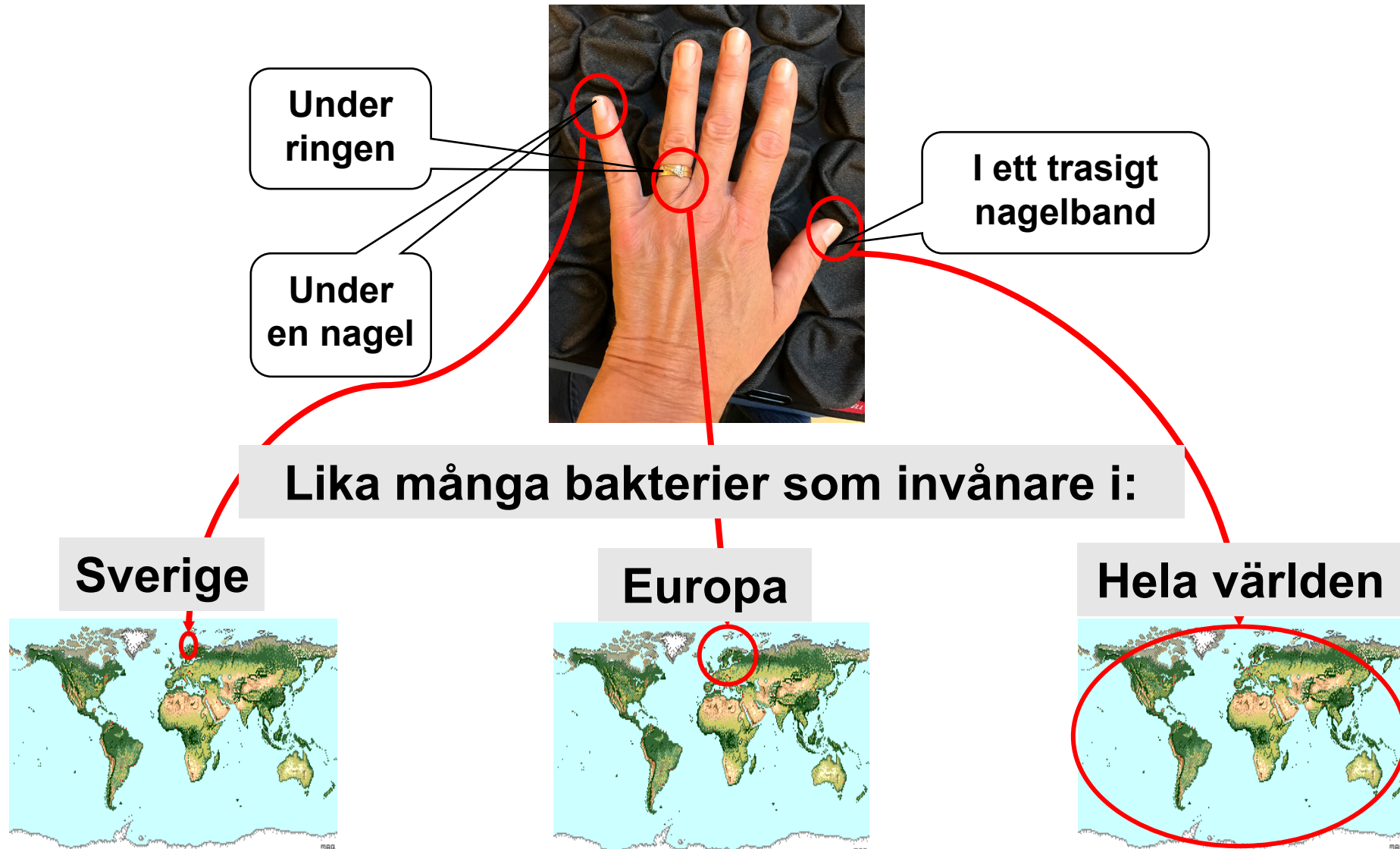
Tatuering

Vad gäller i vården?

- Inte arbeta patientnära förrän det är läkt
- Inte förband på

Personalhygien - i vårdarbete är handhygien A och O

Ringar

Skaraborgs Sjukhus

Skaraborgsregionen

Klockarmband

Skaraborgs Sjukhus

Bakterietillväxt på två ringar som har tryckts mot en odlingsplatta strax efter handdesinfektion.

Bakterietillväxt på ett klockarmband som har tryckts mot en odlingsplatta strax efter handdesinfektion.

Följsamhetsmätning av basala hygienrutiner och klädregler – Rapportportalen

Anette Andersson, smittskyddsadministratör
Smittskydd Värmland

2023-12-29

Mätning av följsamhet basala hygienrutiner och klädregler – 10 observationer

Enhet där observation utfördes: _____ Observationsdatum: _____

Observatör och telefonnummer: _____

Den observerades yrkeskategori:											
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Hygienrutiner

1. Korrekt desinfektion av händer före	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej
2. Korrekt desinfektion av händer efter	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej
3. Korrekt användning av handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej
4. Korrekt användning av engångsförkläde av plast/patientbunden skyddsrock	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej

Klädregler

5. Korrekt arbetsdräkt	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej
6. Fri från ringar, klockor, armband, bandage och skyddsskenor	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej
7. Naglar korta och fria från nagellack och konstgjort material	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej
8. Kort eller uppsatt hår	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej	Ja / Nej

Regelverket:

<p>1, 2. Ska utföras i rummet där patient/rent gods finns.</p> <p>3. Handskar ska användas vid risk för direktkontakt med urin, avföring, blod, sårsvätska och kräkning.</p> <p>4. Plastförkläde ska användas vid:</p> <ul style="list-style-type: none"> vård/undersökning av patient i säng vård/undersökning av patient på brits vid moment som riskerar att stänka, till exempel hantering av sår och rektoskopi. 	<p>5. Kortärmad T-shirt/linne under arbetsdräkt är tillåten.</p> <p>6. Armskena, stödförband med mera får inte förekomma.</p> <p>7. Gelnaglar och andra nagelförlängningar får inte förekomma.</p> <p>8. Hår/skägg ska vara uppsatt när det riskerar att falla ner eller störa i arbetsfältet.</p>
---	--

Var hittar jag denna blankett?

[Finns på Smittskydd Värmlands webbsida via Vårdhygien och därefter Basala hygienrutiner, plusboxen "Protokoll för mätning av basala hygienrutiner och klädregler \(BHK\)".](#)

”Var kan jag se våra inmatade observationer?”

- Du hittar resultat på tidigare mätningar fram till december 2023 i [Rapportportalen](#).

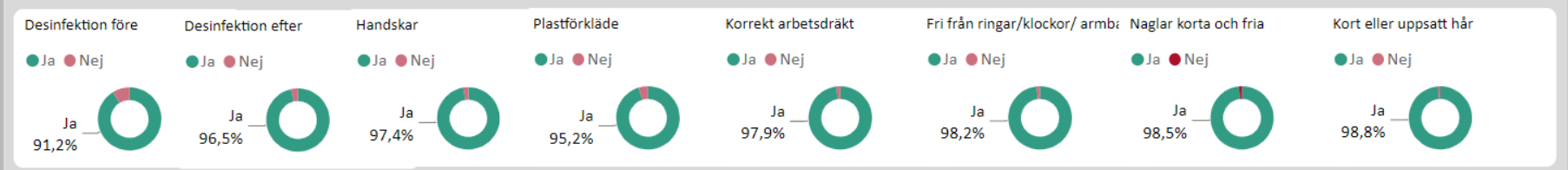
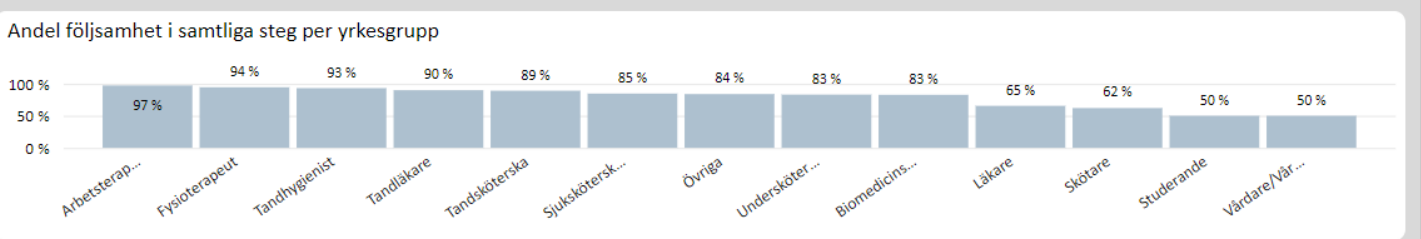
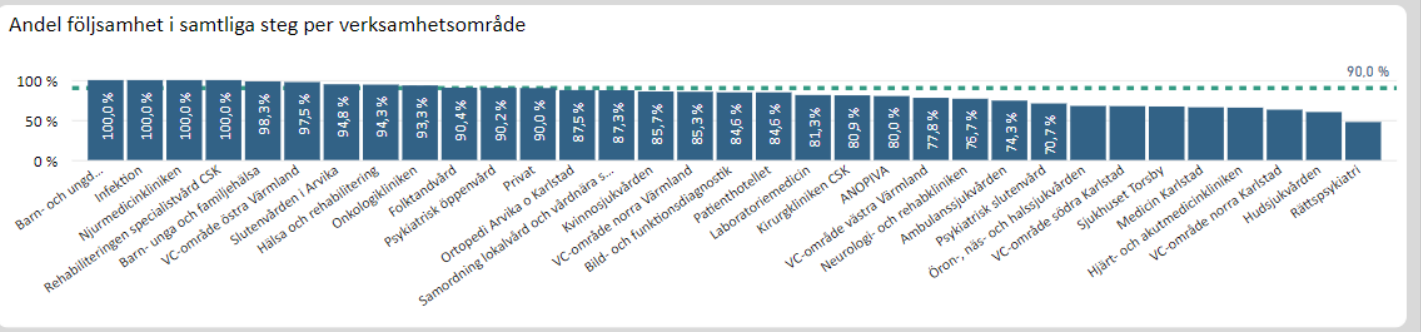
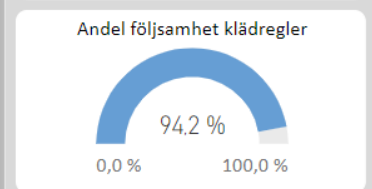
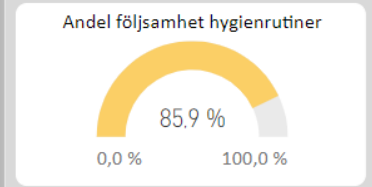
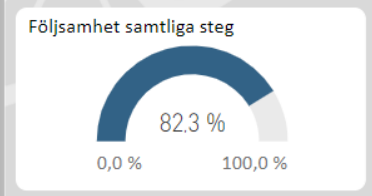
Länk till Rapportportalen hittar du på vår webbplats:

[Smittskydd Värmlands webbplats – Vårdhygien – Hygienombud under plusboxen ”Resultat basala hygienrutiner och klädregler \(BHK\) i Rapportportalen”](#)

- I nuläget uppdateras inte Rapportportalen. Tillsvidare sparar ni mätningarna på respektive enhet i väntan på ett nytt registreringsverktyg.

Översikt vald(a) mätning(ar) - följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

År: 2023 2023 År-månad: Alla

Senaste uppladdade mätning: BHK Värmland februari 2023

1 699 följer samtliga steg	1 774 följer samtliga hygienru...	1 945 följer samtliga klädregler	2 064 observerade	134 deltagande enheter	33 deltagande verksamhetso...
----------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	-------------------	------------------------	-------------------------------

Filter

Sök

Filter på den här sidan

- Aktiv enhet är Ja

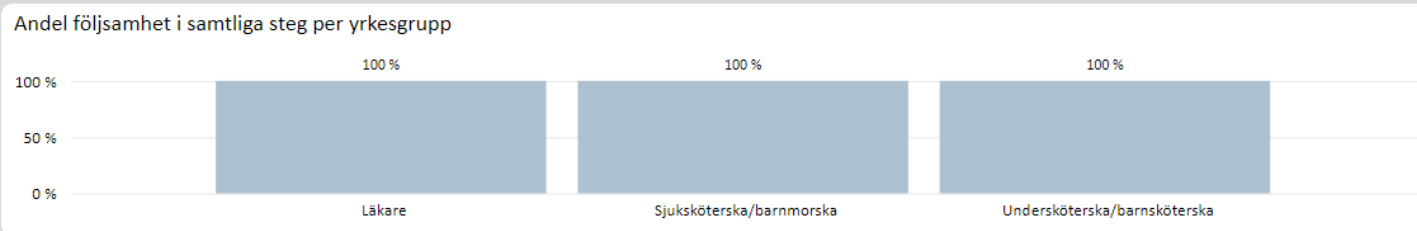
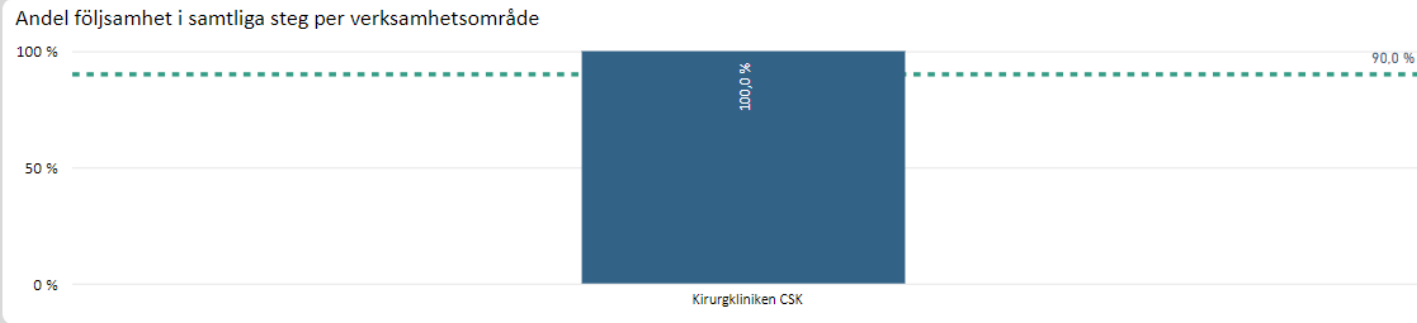
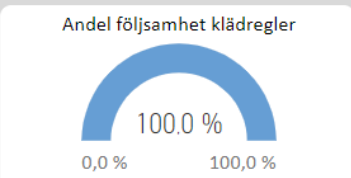
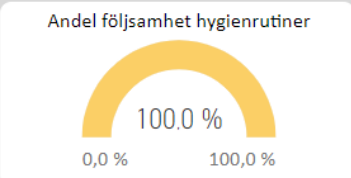
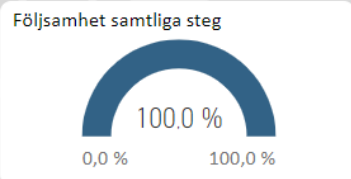
Filter på alla sidor

- Mätning är (alla)
- Område är (alla)
- Sjukhus är (alla)
- Verksamhetsområde är (alla)
- Avdelning/Enhet är (alla)
- Yrkesgrupp är (alla)
- Tertial är (alla)
- Studiens startdatum - M... är (alla)
- Desinfektion före är (alla)
- Desinfektion efter är (alla)
- Handskar är (alla)
- Plastförkläde är (alla)

Översikt vald(a) mätning(ar) - följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

År: 2023 2023
År-månad: Alla

Senaste uppladdade mätning: BHK Värmland februari 2023

20	20	20	20	1	1
följer samtliga steg	följer samtliga hygienru...	följer samtliga klädregler	observerade	deltagande enheter	deltagande verksamhetso...

Filter

Sök

Filter på den här sidan

- Aktiv enhet är Ja

Filter på alla sidor

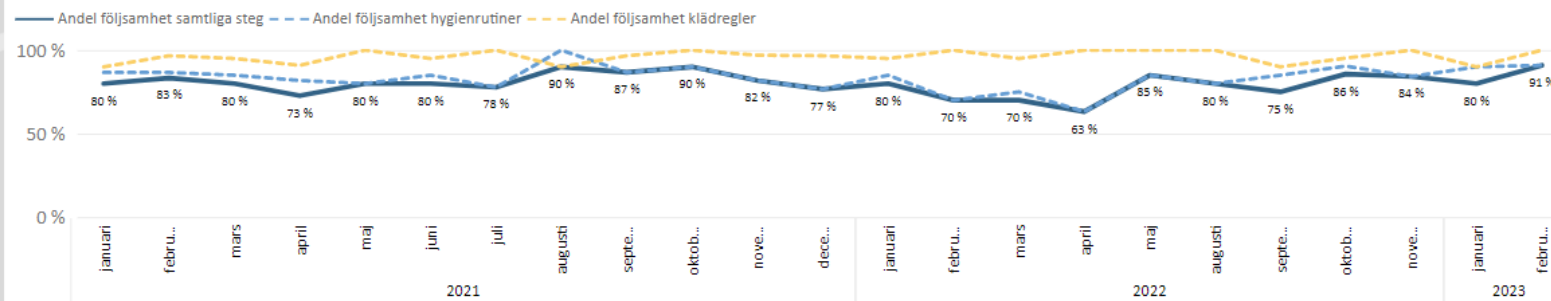
- Mätning är (alla)
- Område är (alla)
- Sjukhus är (alla)
- Verksamhetsområde är (alla)
- Avdelning/Enhet är Kirurgimott 1 CSK
 - Iva CSK 437
 - Iva Torsby 326
 - Jourcentralen Gripen 53
 - Kirurgimott 1 CSK 171
 - Kirurgimott 2 CSK 436
 - Kirurgimott Arvika 59
- Yrkesgrupp är (alla)
- Tertial är (alla)
- Studiens startdatum - M... är (alla)

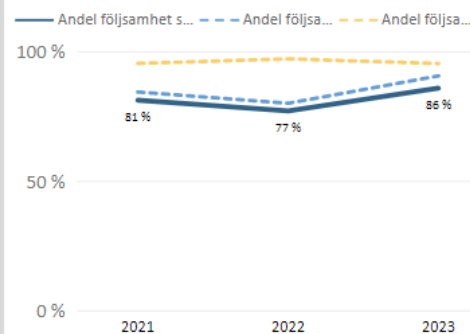
Översikt över tid - följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

År: 2021 2023

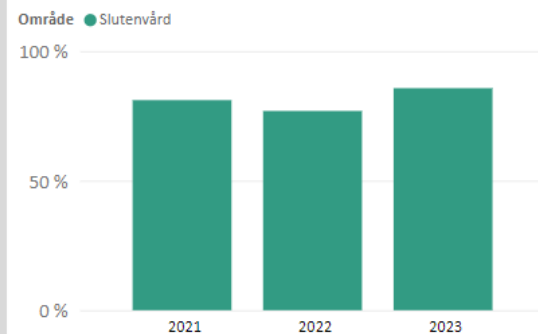
Följsamhet per mätning

Följsamhet per år

Följsamhet per område och år

Andel följsamhet i samtliga steg per yrkesgrupp

Yrkesgrupp	2021	2022	2023
Läkare	78,3 %	80,0 %	100,0 %
Sjuksköterska/barnmorska	82,0 %	79,2 %	84,6 %
Undersköterska/barnsköterska	81,3 %	69,8 %	85,7 %
Totalt	81,1 %	76,9 %	85,7 %

”Vad händer med mina observationer, hur används de?”

- Ni som hygienombud ska tillsammans med chef gå igenom era resultat och presentera dessa på APT och då titta på eventuella förbättringsförslag.
- Smittskydd Värmland ska följa och delta i analysen av resultatet samt återkoppla till enskilda enheter med behov av riktad information till hela eller delar av personalgrupper.

Smittskydd Värmlands hemsida

- [Hygienombudsboxen](#), var hittar jag den?
- Sjukdomar A-Ö
- Basala hygienrutiner
 - Frågor och svar
 - Tillämpningen av hygienföreskrifter

Välkomna att höra av er vid frågor

Smittskyddstelefon: 913 00

Mejladress: smittskydd@regionvarmland.se